POLSKA INFORMACJA POLITYCZNA

agencja publicystyczna

INFORMATION POLITIQUE POLONAISE . AGENCE DE PRESSE

ADRES: WARSZAWA, ALBERTA 6 m. 39. ADRES TELEGR. •POLINF• TEL. 3.00-94. KONTO P.K.O. 171.90.

Nr.7/84 Warszawa, dnia 29 kwietnia 1938r.

UKŁADY O OGRANICZENIU ZBROJEŃ MORSKICH

W dniu 27 b.m. podpisany został w Londynie angielsko-polski układ wojenno-morski, w sprawie jakościowego ograniczenia zbrojeń morskich oraz wymiany informacji, odnoszących się do budowy nowych okrętów / Agreement providing for the Limitation of Naval Armament and the Exchange of Information concerning Naval Construction./

Jak wiadomo, wysiłki Wielkiej Brytanii, mające na celu doprowadzenie do zawarcia powszechnego traktatu o ograniczeniu zbrojeń morskich, napotkały na nieprzezwyciężone trudności. To też - po podpisaniu traktatu londyńskiego w dniu 15 marca 1936 roku przez Stany Zjednoczone Ameryki Północnej, Wielką Brytanię i jej dominia oraz Francję - rząd angielski, licząc się z trudnościami, jakie nastręcza zawarcie powszechnego traktatu, dążył do nawiązania rokowań z poszczególnymi państwami. Drogą takich rokowań rząd angielski pragnął doprowadzić do zawarcia układów bilateralnych, w których zostały by uwzględnione szczegółowe dezyderaty poszczególnych państw, utrudniające osiągnięcie kompromisu wramach

traktatu ogólnego. Wiążąc w ten sposób szereg państw układami bilateralnymi z Wielką Brytanią, rząd angielski zamierzał utorować drogę do zawarcia w przyszłości traktatu ogólnego.

W tej myśli rząd angielski nawiązał pertraktacje z Rzeszą Niemiecką, Z.S.R.R., Polską i z niektórymi innymi państwami.

Pertraktacje z Rzeszą i Z.S.R.R. doprowadziły do podpisania w dniu 17 lipca r.ub. dwóch układów bilateralnych : angielsko-niemieckiego i angielsko-sowieckiego. Układy te zostały ratyfikowane przez odnośne rządy i w dniu 4 listopada r.ub. nastąpiła w Londynie wymiana not ratyfikacyjnych. Zawarty dn. 27 b.m. w Londynie układ angielsko-polski należy do tej samej kategorii umów.

Układ angielsko-niemiecki w małym stopniu odbiega od traktatu londyńskiego z dnia 15 marca 1936 r. Między innymi ustala on ostatecznie kaliber dział okrętów liniowych na 406 mm; sprawa ta w artykule 4-ym traktatu londyńskiego została uwarunkowana uzyskaniem zgody wszystkich sygnatariuszy traktatu waszyngtońskiego z roku 1922 na ograniczenie kalibru dział okrętów liniowych do 356 mm, czego jednak nie dało się przeprowadzić, ze względu na odmowę Japonii.

Deklaracja, dołączona do układu, precyzuje 35 %-owy stosunek floty niemieckiej do floty angielskiej, ustalony na podstawie porozumienia angielsko-niemieckiego z roku 1935, w tym sensie,że stosunek ten odnosi się do całkowitego tonażu floty brytyjskiej i jej d o m i n i ó w, gdy tymczasem układ z roku 1936 ustalał ten stosunek tylko w odniesieniu do floty metropolii.

Ponadto Rzesza uzyskała prawo do budowy 5 krążowników o wyporności do 10.000 ton i uzbrojonych w działa do 203 mm.włącznie, gdy tymczasem traktat londyński przewiduje tak zw. cruiser holiday, to znaczy, że do końca 1942 r. strony układające się nie

[illegible] ostatnich [illegible] porozumieniu [illegible] [illegible] z [illegible], rząd angielski [illegible] [illegible] do [illegible] [illegible] angielskiego.

W tej sprawie rząd angielski [illegible] [illegible] [illegible], U.S.S.R., Polską i z [illegible] [illegible] [illegible].

Porozumienia z Rosją i U.S.S.R. doprowadziły do podpisania dnia 17 lipca r.ub. dwóch układów [illegible] i angielsko-[illegible]. [illegible] te [illegible] przez układ z dnia 4 listopada r.ub. [illegible] [illegible] [illegible] Zmiany [illegible] [illegible] [illegible] układ angielsko-polski [illegible] do tej grupy [illegible].

Układ angielsko-niemiecki [illegible] od [illegible] londyńskiego z dnia 15 marca 1935 r. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] na 406 mm; [illegible]

[illegible]

jednak wszystkich [illegible] [illegible] z roku 1922 na [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] do 356 mm, czego [illegible] nie dało się przeprowadzić, ze względu na [illegible] Japonii.

Należałoby, dołączone do układu, [illegible] 35 %-owy stosunek floty niemieckiej do floty angielskiej, ustalony na podstawie porozumienia angielsko-niemieckiego z roku 1935, [illegible] [illegible] [illegible] odnosi się do całkowitego tonażu floty wojennej i [illegible] [illegible], gdy [illegible] układ z roku 1936 [illegible] [illegible] [illegible] floty [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible] prawo do budowy [illegible] do 10.000 ton i uzbrojonych w działa do 203 mm. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], to [illegible], że do końca 1942 r. [illegible] [illegible] [illegible].

będą budowały krążowników o wyporności ponad 8.000 ton, uzbrojonych w działa ponad 155 mm.

Układ angielsko-sowiecki jest co do treści zupełnie równoznaczny z układem angielsko-niemieckim, z zastrzeżeniem co do okrętów, budowanych dla floty na Dalekim Wschodzie. Rząd sowiecki zastrzegł mianowicie, że nie jest związany żadnymi ograniczeniami w odniesieniu do sił morskich na Dalekim Wschodzie tak długo, jak nie zostanie zawarte specjalne porozumienie w sprawie ograniczenia zbrojeń morskich pomiędzy Z.S.R.R. a Japonią. Jednakże ta część sowieckich sił morskich może być wykorzystana tylko na Dalekim Wschodzie.

Układ angielsko- polski nie zawiera większych ograniczeń możliwości rozwoju naszej floty, niż układy angielsko-niemiecki i angielsko-sowiecki. W naszych obecnych warunkach nie stanowi on właściwie żadnych istotnych ograniczeń, gdyż normy jego są znacznie wyższe od dotychczasowego tempa rozbudowy naszej floty wojennej. Ponadto traktat wprowadza ograniczenia tylko pod względem jakościowym, nie narzucając żadnych ram pod względem ilościowym.

Układ ten stanowi nowe ogniwo w rozwoju dobrych stosunków z Wielką Brytanią. Dowodzi on pozatym, że nasza - jakkolwiek jeszcze nieliczna - flota wojenna, dzięki swej nowoczesności i dynamizmowi wewnętrznemu , zwraca na siebie uwagę wielkich państw morskich i wchodzi w orbitę ich zainteresowań jako czynnik, który w przyszłości może w pewnym stopniu zaważyć na układzie sił na morzu.

..ooOoo..